

مروری بر اصول نمونه برداری و ارسال آن به آزمایشگاه های پزشکی قانونی

نویسندگان (به ترتیب حروف الفباء)

دکتر مریم اخگری / متخصص سم شناسی و عضو هیأت علمی

دکتر پیام بلوایه / متخصص آسیب شناسی بالینی و تشریحی

دکتر کامبیز سلطانی نژاد / متخصص سم شناسی و عضو هیأت علمی

دکتر محمد حسن عابدی خوراسگانی / کارشناس و متخصص پزشکی قانونی

دکتر زهره علوی / متخصص آسیب شناسی بالینی و تشریحی

دکتر زهرا الشگری / متخصص ژنتیک مولکولی

دکتر معصومه ناجی / دکتری علوم آزمایشگاهی

ویراستار علمی

دکتر مریم عابدی خوراسگانی / کارشناس پزشکی قانونی و دستیار طب اورژانس

دکتر محمد حسن عابدی خوراسگانی / کارشناس و متخصص پزشکی قانونی

مرکز تحقیقات پزشکی قانونی
دبیر خانه تدوین کتب مرجع پزشکی قانونی

۱۳۹۱

عنوان و نام پدیدآور: مروری بر اصول نمونه برداری و ارسال آن به آزمایشگاه‌های پزشکی قانونی / نویسندگان (به ترتیب حروف الفباء) مریم اخگری... (و دیگران)؛ ویراستار علمی مریم عابدی خوراسگانی، محمدحسن عابدی خوراسگانی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان پزشکی قانونی کشور، مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۱۹ ص: جدول.

شابک: ۱-۵-۹۳۱۹۲-۶۰۰-۹۷۸: ۶۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: نویسندگان (به ترتیب حروف الفباء) مریم اخگری، پیام بلوایه، کامبیز سلطانی نژاد، محمدحسن

عابدی خوراسگانی، زهره علوی، زهرا لشگری، معصومه ناجی.

موضوع: پزشکی قانونی - دست‌نامه‌های آزمایشگاهی

موضوع: نمونه‌های آزمایشگاهی

موضوع: جراحی - پزشکی قانونی

شناسه افزوده: اخگری، مریم، ۱۳۲۹ -

شناسه افزوده: عابدی خوراسگانی، مریم، ۱۳۵۰ - ویراستار

شناسه افزوده: عابدی خوراسگانی، محمدحسن، ۱۳۴۲ - ویراستار

شناسه افزوده: سازمان پزشکی قانونی کشور، مرکز تحقیقات پزشکی قانونی

رده بندی کنگره: ۴۱۳۹۱/م۳۱ RA

رده بندی دیویی: ۶۱۴/۱۰۷۸

شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۹۱۰۳۳

نام کتاب:

مروری بر اصول نمونه برداری و ارسال آن به آزمایشگاه‌های پزشکی قانونی

نویسندگان (به ترتیب حروف الفباء)

دکتر مریم اخگری / متخصص سم شناسی و عضو هیأت علمی

دکتر پیام بلوایه / متخصص آسیب شناسی بالینی و تشریحی

دکتر کامبیز سلطانی نژاد / متخصص سم شناسی و عضو هیأت علمی

دکتر محمد حسن عابدی خوراسگانی / کارشناس و متخصص پزشکی قانونی

دکتر زهره علوی / متخصص آسیب شناسی بالینی و تشریحی

دکتر زهرا لشگری / متخصص ژنتیک مولکولی

دکتر معصومه ناجی / دکتری علوم آزمایشگاهی

ویراستار علمی

دکتر مریم عابدی خوراسگانی / کارشناس پزشکی قانونی و دستیار طب اورژانس

دکتر محمد حسن عابدی خوراسگانی / کارشناس و متخصص پزشکی قانونی

ناشر: مرکز تحقیقات پزشکی قانونی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

نی در زمستان ۱۳۹۰ با تدوین این کتاب موافقت

پد شد. کلیه حقوق اثر برای مرکز تحقیقات پزشکی

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

<http://lmo.ir> <http://ftbook.lmo.i>

شابک: ۱-۵-۹۳۱۹۲-۶۰۰-۹۷۸

پیش‌گفتار

سازمان پزشکی قانونی کشور به عنوان مرجع کارشناسی پزشکی در سیستم قضایی، موازنه تلاش نموده است تا با بهره‌گیری از جدیدترین و به روزترین اطلاعات و فن‌آوری این رشته تخصصی، در جهت کشف حقیقت و استقرار عدالت به بهترین نحو انجام وظیفه نماید. علوم مرتبط با پزشکی قانونی نیز مانند سایر حیطه‌های علمی، به واسطه پیشرفت سریع علم، ارتقاء فن‌آوری و افزایش ارتباطات به شکل چشمگیری در حال پیشرفت و تحول می‌باشد، و ابعاد تازه‌تری از فن‌آوری در زمینه‌های مختلف تحقیقاتی و علمی به کمک کاشفان جرم آمده است. از این رو نیاز به تبیین موضوعات مختلف پزشکی قانونی در حیطه‌های مرتبط و بومی سازی آن‌ها، باعث ضرورت راه‌اندازی دبیرخانه تدوین کتب مرجع پزشکی قانونی شد تا زیر ساخت لازم را برای تهیه مستمر مطالب جدید فراهم آورد. انتظار می‌رود این دبیرخانه با بررسی مشکلات و مسائل پزشکی قانونی که توسط کارشناسان به آن منعکس می‌شود و با همکاری ایشان، محلی برای تدوین، ترجمه و گردآوری مطالب جدید پزشکی قانونی در بستر فرهنگ دینی و قوانین جمهوری اسلامی ایران باشد و بدین وسیله به نیازهای علمی و تخصصی کشور در این زمینه پاسخ داده شود.

کتاب حاضر در ارتباط با اصول علمی و دقت در تهیه و ارسال نمونه مناسب به

آزمایشگاه‌های پزشکی قانونی می‌باشد. موضوعی که در پاسخ و کارشناسی آزمایشگاه و استنتاج نهایی در پرونده اغلب به عنوان یک رکن عمل می‌نماید. ضروری است که پزشکان و کارشناسان محترم حوزه‌های بالینی، تشریح و آزمایشگاه با رعایت اصول علمی اقدام به تهیه، ارسال نمونه‌ها و بهره‌برداری مناسب از آن نمایند تا با حصول نتایج مبتنی به علوم روز این حوزه‌ها ارزیابی‌های کارشناسی پزشکی قانونی را ارتقاء بخشند و ضمن حفظ و افزایش کیفیت خدمات از صرف نامناسب هزینه‌های مادی و معنوی کشور جلوگیری به عمل آورند.

دکتر احمد شجاعی

رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور

۱۳۹۱

مقدمه

۱۱

فصل اول: نحوه برداشت و ارسال نمونه به آزمایشگاه
بسم شناسی قانونی

مقدمه

۱۴

(۱) نمونه های زیستی ۱۷

(۲) نمونه های غیرزیستی ۲۲

(۱) بسته بندی ۳۳

(۴) برچسب زنی ۳۵

(۵) شرایط نگهداری و ارسال نمونه ها ۳۸

(۶) شرایط تحویل نمونه ها به آزمایشگاه ۳۹

(۷) مدت زمان نگهداری باقی مانده نمونه ها ۴۰

فصل دوم: نحوه برداشت و ارسال نمونه به آزمایشگاه
ژنتیک و سرولوژی قانونی

مقدمه

۴۴

(۱) نمونه برداری از لکه مایعات بدن ۴۵

(۲) نمونه برداری از مو و الیاف ۵۸

(۳) نمونه برداری جهت آزمون های خویشاوندی ۶۱

(۴) بایدها و نبایدهای مهم نمونه برداری ۶۵

(۵) بسته بندی، نشانه گذاری و مهر و موم کردن ۶۶

(۶) روش ارسال نمونه به آزمایشگاه ۷۰

فصل سوم: نحوه برداشت و ارسال نمونه جهت آزمایش های
آسیب شناسی قانونی

۸۱

(۱) نمونه برداری از بافت ها

۹۱

(۲) مدت زمان نگهداری باقی مانده نمونه

۹۴

مقدمه

۱۰۷

(۳) آسیب شناسی فانونی

رعایت اصول علمی و دقت در تهیه و ارسال نمونه مناسب به آزمایشگاه‌های پزشکی قانونی از جمله ضرورت‌های اولیه و حیاتی در این حوزه برای رسیدن به پاسخی دقیق، صحیح و قابل اعتماد می باشد.

هر چند مدارک بیولوژیک، قابلیت بالقوه‌ای برای به نتیجه رسیدن پرونده داشته و از ارزش بالایی برخوردار است، لیکن تأثیر شرایط محیطی و احتمال از بین رفتن آن‌ها از یک سو و نیاز به پرسنل آموزش دیده جهت جمع‌آوری و نگهداری صحیح و دقیق نمونه‌ها و سپس انجام آزمایش‌های تخصصی بر روی آن، از سوی دیگر باعث محدودیت در استفاده از آن‌ها می شود.

در سال ۱۳۸۶ در راستای حرکت به سوی کیفیت برتر و استاندارد سازی خدمات حوزه بالینی و آزمایشگاهی، مجموعه‌ای علمی کاربردی تحت عنوان «نحوه برداشت و ارسال نمونه به آزمایشگاه پزشکی قانونی» تهیه و تنظیم گردید که مورد استقبال کارشناسان و پزشکان محترم قرار گرفت. در راستای سیاست‌های سازمان و مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، کتاب حاضر با بازنگری در مجموعه قبلی و اضافه شدن مطالب جدید تهیه گردیده است. امید است مورد بهره‌برداری جوامع علمی و کارشناسان پزشکی قانونی قرار گیرد. نویسندگان خود را نیازمند راهنمایی‌های کارشناسان محترم حوزه‌های بالینی، تشریح و آزمایشگاه می

دانند.

در اینجا بر خود ضروری میدانیم از نویسندگان و همکارانی که در تدوین مجموعه «نحوه برداشت و ارسال نمونه به آزمایشگاه پزشکی قانونی» به ویژه جناب آقای دکتر محمد هادی پناهیان پور و جناب آقای منصور فریادی که در تدوین کتاب حاضر افتخاری همکاری با ایشان را داشتیم، سپاس گزاری نماییم.

دکتر محمد حسن عابدی خوراسگانی

تابستان ۱۳۹۱